

Til
Ligestillingsafdelingen

Dokumenttype
Notat

Dato
Juni, 2014

RESULTAT- OG ERFARINGS- OPSAMLING

PROJEKTER I PULJEN TIL FREMME AF LIGESTILLING

RESULTAT- OG RESULTAT- OG ERFARINGSOPSAMLING PROJEKTER I PULJEN TIL FREMME AF LIGESTILLING

Revision **1**
Dato **30-06-2014**
Udarbejdet af **LINV, LWE**
Kontrolleret af **MHA**

Ref.

INDHOLD

1.	Introduktion	1
1.1	Baggrund og formål	1
1.2	Datagrundlag	1
1.3	Læsevejledning	2
2.	Præsentation af projekter	3
3.	Status for projekterne	5
3.1	Aktiviteter	6
3.2	Resultater	6
3.3	Projekternes bæredygtighed	10
4.	Gode erfaringer	13
5.	Fokuspunkter målrettet aktører	15

BILAG

Bilag 1

Unge på kanten – køn, lokalitet og uddannelse

Bilag 2

Mænd på socialrådgiveruddannelsen

Bilag 3

Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser

Bilag 4

< xx-it >

Bilag 5

Vejlederen viser vejen

Bilag 6

Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg

Bilag 7

At være mand og sygeplejerske

Bilag 8

DUR – Dreng Uddannelse Roskilde

Bilag 9

Rum for mænd?

Bilag 10

Mening, fastholdelse og retning

1. INTRODUKTION

Nærværende notat er en opsamling af resultater og erfaringer fra projekter, der har deltaget i 'Puljen til fremme af ligestilling'.

Der er i denne resultat- og erfaringsopsamling fokus på, hvor i processen projekterne befinder sig i forhold til at opnå de opstillede mål. Herunder om de planlagte aktiviteter er gennemført som planlagt, samt om aktiviteterne fører til de resultater, der er opstillet i projektdesignet. Herudover er der ligeledes fokus på *projekternes bæredygtighed*. Herved menes, om der er fastlagt og handles efter en procedure for formidling af resultater og erfaringer til andre relevante aktører samt en procedure for fortsættelse af projekterne efter projektperiodens ophør.

I denne resultat- og erfaringsopsamling lægges der vægt på de positive resultater og de gode erfaringer på tværs af de deltagende projekter. Desuden fremhæver notatet eksempler på særligt interessante eller gode erfaringer fra enkelte projekter. Grundet projekternes høje grad af forskellighed er det ikke muligt at udarbejde en direkte sammenligning af projekterne og deres resultater. Men undervejs i notatet fremhæves tværgående resultater og tendenser, hvor det er vurderet meningsfuldt.

Ud over udarbejdelsen af resultat- og erfaringsopsamlingen har Rambøll Management Consultings (Rambøll) rolle været at bidrage til en fokusering af rammesætningen for puljen gennem udvikling af en samlet forandringsteori for puljen som helhed. Forandringsteorien er udviklet på en workshop med Ligestillingsafdelingen i 2010. Herudover har Rambøll bidraget med processtøtte i form af kvalificering af projekternes ansøgninger, herunder projekternes forandringsteori, indikatorer, succeskriterier og forankringsperspektiver.

1.1 Baggrund og formål

'Puljen til fremme af ligestilling' er en del af satspuljen for 2010, hvor det blev besluttet at afsætte 20 mio. kr. over fire år til en ansøgningspulje. Puljen støtter projekter, der bidrager til at nedbryde kønsbestemte barrierer, som hindrer, at drenge og piger bruger hele det varierede udbud af uddannelser. Stereotype forestillinger om kvinde- og mandefag er et eksempel på en sådan kønsbestemt barriere. Herudover er det en udfordring, at for få unge gennemfører en uddannelse. Flere drenge end piger er i risiko for ikke at få en uddannelse og dermed blive marginaliseret i samfundet uden tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Puljen har derfor samtidig til formål at sikre, at flere drenge gennemfører en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse.

Et af målene i regeringsgrundlaget og velfærdsaftalen er, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. For at nå målet kræver det, at piger og drenge bruger hele det varierede udbud af uddannelser, når de skal vælge uddannelse. Endvidere kræver det, at langt flere unge mænd tager en uddannelse, end det er tilfældet i dag.

Endelig er det en udfordring, at der eksisterer meget begrænset viden om årsagerne til de nævnte problemstillinger. Der er derfor behov for viden om, hvilke metoder der er opnået gode resultater og erfaringer med.

1.2 Datagrundlag

Nærværende resultat- og erfaringsopsamling tager udgangspunkt i flere forskellige typer data:

For det første projekternes ansøgninger og forandringsteorier, hvilke Rambøll ved projektopstart har kvalificeret. *For det andet* har projekterne selv afrapporteret erfaringer og resultater ved løbende udarbejdelse af statusrapporter samt ved udarbejdelse af en projektevaluering ved pro-

jektafslutning¹. Statusrapporterne og projektevalueringerne er udarbejdet ud fra en fælles evalueringsskabelon, der har taget udgangspunkt i indikatorer, milepæle og succeskriterier for de enkelte projekter. Evalueringsskabelonen er udarbejdet af Rambøll i samarbejde med Ligestillingsafdelingen. *For det tredje* har projekterne haft mulighed for at indsende egne rapporter eller andet materiale (eksempelvis midtvejsnotater og pjecer). Disse materialer er anvendt til yderligere kvalificering af datagrundlaget. *For det fjerde* har Rambøll efter modtagelse af den afsluttende projektevaluering gennemført en række kvalitative telefoninterviews med hvert enkelte projekts projektleder eller anden relevant medarbejder. Der har i den forbindelse været mulighed for at afklare uklarheder i det skrevne materiale, uddybe gode pointer mv.

1.3 Læsevejledning

Notatet er opbygget på følgende måde:

I **kapitel 2** præsenteres de deltagende projekter kort. De enkelte projekter er præsenteret mere uddybende i bilag 1-10.

I **kapitel 3** præsenteres status for de gennemførte projekter med udgangspunkt i den forandringsteori, der er udviklet for 'Puljen til fremme af ligestilling'. I dette afsnit fokuseres der på projekternes aktiviteter og resultater samt projekternes bæredygtighed i forhold til videnssprednings- og forankringstiltag.

I **kapitel 4** fremhæves gode erfaringer på tværs af puljens projekter.

¹ To projekter, 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen' og 'Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg', har ikke udfyldt selvevalueringsskemaer i forbindelse med den afsluttende projektevaluering. Dette skyldes, at disse projekter blev afsluttet længe før de andre, hvorfor skemaet ikke forelå på dette tidspunkt. Efter gennemgang af statusrapporter og projektevaluering samt afholdelse af telefoninterview blev det vurderet af Rambøll, at det eksisterende materiale var fyldestgørende.

2. PRÆSENTATION AF PROJEKTER

Der er ti deltagende projekter i 'Puljen til fremme af ligestilling'. Projekter i puljen kan inddeles i tre overordnede kategorier:

1. Videnskabskabende projekter
Projekter i denne kategori ønsker at bidrage til et øget vidensgrundlag på området og har til formål at skabe viden om en given problemstilling. Projekterne 'Rum for mænd?' og 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser' har dette formål.
2. Adfærdsændrende projekter
Projekter i denne kategori ønsker at føre til adfærdsændringer og har til formål at udvikle tiltag, der virker adfærdsændrende på områder, hvor der allerede eksisterer viden. Det drejer sig om projekterne 'DUR', '<xx-it>', 'Vejlederen viser vejen' og 'Mening, fastholdelse og retning'.
3. Videnskabskabende og adfærdsændrende projekter
Projekter i denne kategori ønsker at bidrage til et øget vidensgrundlag og føre til adfærdsændringer og har til formål både at skabe viden og udvikle tiltag, der virker adfærdsændrende på områder, hvor der netop er mangel på viden. Det gør sig gældende for 'Unge på kanten', 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'At være mand og sygeplejerske' og 'Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg'.

På tværs af ovenstående kategorier kan der blandt de ti projekter identificeres fire generelle formål: *For det første* formålet om øget viden om kønsstereotyper i uddannelses- og erhvervsvejledningen. *For det andet* formålet om øget viden om og/eller styrke drenge og unge mænds tilknytning til uddannelsessystemet. *For det tredje* formålet om øget viden om og/eller nedbrydelse af kønsbarrierer på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser med en skæv kønsfordeling. Og *for det fjerde* formålet om indsamling og systematisering af viden om best practice for nedbrydelse af kønsbarrierer på erhvervsområder med en skæv kønsfordeling.

Projekterne søger som nævnt samlet set at nedbryde de kønsbestemte barrierer, der i dag hindrer, at drenge og piger bruger hele det varierede udbud af uddannelser. Den primære målgruppe for projekterne er derfor drenge og unge mænd, der er i risikogruppe for ikke at få en uddannelse ud over grundskolen, samt unge drenge og piger, der står overfor at træffe et uddannelsesvalg.

Nedenfor i Tabel 1 er de ti projekter listet med angivelse af titel, ophav, formål og målgruppens køn:

Tabel 1: Præsentation af projekter

	TITEL	OPHAV	FORMÅL	KØN
Videnskabende	Rum for mænd?	Roskilde Universitet - Institut for Pædagogik og Psykologi	At bidrage til et øget vidensgrundlag om, hvilke kønnede udfordringer unge mænd i sjællandske udkantsområder oplever i forhold til valg og deltagelse i erhvervsuddannelser, og hvordan dette spiller sammen med identitetsprocesser.	Begge køn, men især drenge/mænd
	Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser	Epinion A/S	At bidrage til et øget vidensgrundlag om, hvordan unge påvirkes til at træffe et utraditionelt uddannelsesvalg.	Begge køn
Adfærdssædrende	DUR – Dreng Uddannelse Roskilde	Roskilde Kommune	At øge antallet af unge mænd, der fuldfører en ungdomsuddannelse/videregående uddannelse, ved at udvikle en tværfaglig og helhedsorienteret indsats.	Begge køn men især drenge/mænd
	< xx-it >	EUC Syd	At udvikle 'pigevenlige' undervisnings tiltag med henblik på at øge andelen af piger på teknisk gymnasium (htx).	Piger/kvinder
	Vejlederen viser vejen	Institut for Menneskerettigheder	At få indblik i nuværende UU-vejledningspraksis og dens kønnede implikationer samt udvikle kønsmainstreamende vejledningstiltag.	Begge køn
	Mening, fastholdelse og retning	VUC Djursland	At udvikle redskaber og indsatser, der nedbringer fravær- og frafaldsprocenten blandt kursister på VUC.	Begge køn ²
Videnskabende og adfærdssædrende	Unge på kanten – køn, lokalitet og uddannelse	Aalborg Universitet – Center for Equality, Diversity, Gender (EDGE)	At bidrage til et øget vidensgrundlag om, hvordan køn og lokalitet spiller sammen ved unges uddannelsesvalg.	Begge køn men især drenge/mænd
	Mænd på socialrådgiveruddannelsen	Als Research	At bidrage til et øget vidensgrundlag om, hvad der tiltrækker/fastholder mænd på socialrådgiveruddannelsen samt udvikle strategier, der fremmer dette.	Drenge/mænd
	At være mand og sygeplejerske	Tænk tanken Viden om Mænd (VM), Rigshospitalets Klinik for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning samt Dansk Sygeplejeråd	At bidrage til et øget vidensgrundlag om, hvorfor så få drenge i folkeskolen vælger en bred, organiseret erhvervspraktik ³ på et hospital samt at skabe bevidsthed om kønsdimensioner i sygeplejefaget blandt praktikere.	Drenge/mænd
	Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg	Klebak & Carboni	At bidrage til øget vidensgrundlag om kønnede implikationer i folkeskolens UEA-undervisning samt inspirere folkeskolelærere i deres UEA-vejledning, således at eleverne reflekterer over deres fremtidsmuligheder på et oplyst og kønsneutralt grundlag.	Begge køn

² Projektet ønskede oprindeligt især at fokusere på de mandlige kursister, men dette fokus blev ikke opretholdt. Erfaringerne har således drejet sig om fastholdelse af og fravær hos kursister af begge køn.

³ Den brede, organiserede erhvervspraktik introducerer erhvervspraktikanterne til alle stillingstyper på et hospital, hvilken næsten udelukkende vælges af piger. Dreng vælger oftest såkaldte 'selvkafferpraktikker', hvor de via netværk kommer i praktik udelukkende som læge, hvorfor de intet kendskab får til sygeplejefaget i praksis.

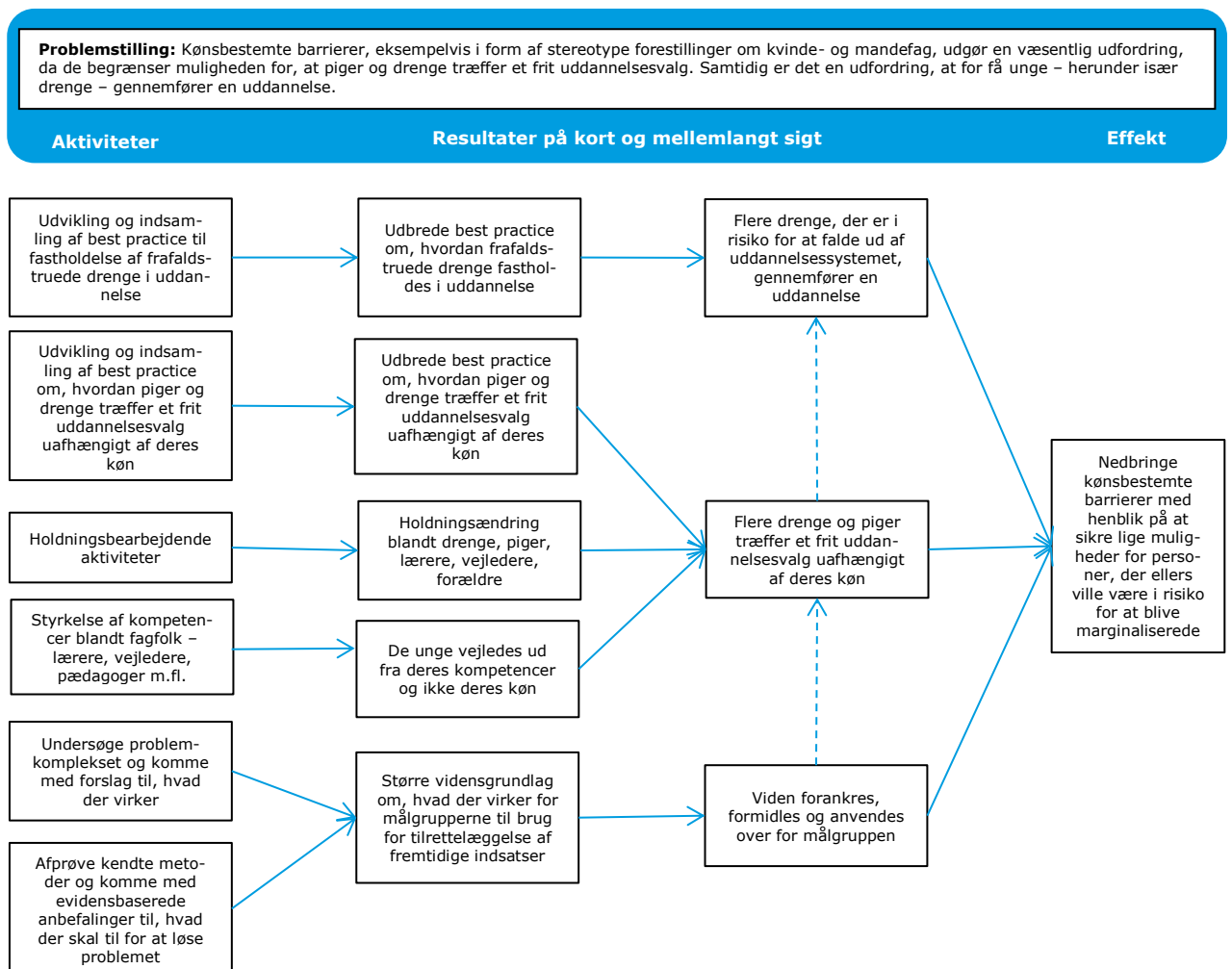
3. STATUS FOR PROJEKTERNE

I dette afsnit gøres status for de ti projekter. Det identificeres, hvor i processen projekterne befinder sig i forhold til at opnå de opstillede mål, herunder om aktiviteterne er gennemført som planlagt, samt om aktiviteterne fører til de resultater, der er opstillet i projektdesignet. Herudover er der ligeledes fokus på projekternes formidling af resultater og erfaringer til andre relevante aktører samt på forankringen af projekterne.

Forandringsteorien anvendes i dette afsnit til at skabe et overblik over puljen som helhed, herunder projekternes aktiviteter og dertil knyttede resultater. I den forbindelse bør det nævnes, at forandringsteorien anvendes som en guide for at samle op på projekternes gennemførelse af aktiviteter og opnåelse af resultater. Forandringsteorien anvendes derfor ikke som redskab til at teste de hypoteser, der udgør grundlaget for forandringsteorien, men som et analytisk redskab til at favne udviklingen i projekterne på et mere overordnet plan. Behandlingen af projekternes aktiviteter og resultaterne følger ikke slavisk forandringsteoriens bokse, men tager derimod – som resten af nærværende notat – udgangspunkt i de gode resultater og erfaringer.

Forandringsteorien for 'Puljen til fremme af ligestilling' fremgår nedenfor af Figur 1:

Figur 1: Forandringsteori for 'Puljen til fremme af ligestilling'

I nærværende resultatopsamling fokuseres der overordnet på resultater på kort sigt. Det kan eksempelvis dreje sig om ny viden og kompetencer efter et kursusprogram målt ved en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagerne efter kurset. I forandringsteorien ovenfor er der ligeledes beskrevet resultater på mellemlangt sigt. I de tilfælde, hvor projekterne selv har gjort sig overvejelser om, hvorvidt projekternes aktiviteter har bidraget til opnåelse af resultaterne på mellem-langt sigt, er det medtaget i vores behandling af projekternes resultater.

I forandringsteorien er der ligeledes opstillet den forventede effekt for målgruppen på lang sigt; netop nedbrydelsen af kønsbestemte barrierer. Opnåelsen af den langsigtede effekt ligger udenfor projektperioden, hvorfor det ikke er muligt at vurdere på opnåelsen heraf. Herudover er nærværende notat som nævnt en resultat- og erfaringsopsamling og kan derfor hverken vurdere eller konkludere i forhold til opnåelsen af effekter – kun i forhold til resultater og erfaringer.

3.1 Aktiviteter

Projekterne har stort set gennemført de aktiviteter, der er angivet i ansøgninger, individuelle forandringsteorier osv. De enkelte projekters aktiviteter korresponderer med de aktiviteter, der er opstillet i den samlede forandringsteori (Figur 1). Der er med projekterne således udviklet en hel del viden om fastholdelse af især drenge og unge mænd i uddannelsessystemet. Flere projekter⁴ har benyttet sig af allerede kendte tiltag i forhold til fastholdelse af unge, eksempelvis sundhedstiltag og styrkelse af fællesskaber på uddannelsesinstitutioner, nye didaktiske værktøjer mv. Størstedelen af projekterne⁵ har gennemført aktiviteter, der har haft til formål at styrke professionelle aktørers kompetencer, så de er bedre rustet til at arbejde med kønsproblematikker i fremtiden. Det har eksempelvis drejet sig om kurser, konferencer, workshops, aktionslæring samt - forskning. Projekterne har for manges vedkommende⁶ været opmærksomme på at inkorporere aktiviteter, der følger op på, om de professionelle aktører efterfølgende oplever at have fået ny viden om problemstillingen og nye redskaber at anvende i praksis.

For en del af de deltagende projekter⁷ har det været nødvendigt at tilpasse aktiviteterne undervejs. Det har eksempelvis været nødvendigt, når indledende antagelser om eksisterende viden på området eller organisering af et givent uddannelsesforløb har vist sig at være anderledes end forventet. Ligeledes har en del projekter⁸ undervejs identificeret efterspørgsel efter eller en mulighed for aktiviteter, der ikke var planlagt fra begyndelsen, og som derfor er integreret undervejs. Det er samtidig blevet tydeligt i projektet 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', at eksisterende viden om best practice for nedbrydelse af barrierer, der hindrer et frit uddannelsesvalg uafhængigt af køn, kun er tilgængeligt i begrænset omfang. Derfor har der i højere grad været tale om at udvikle fremfor at indsamle best practice.

3.2 Resultater

Opnåede resultater på kort sigt

Viden om fastholdelse af drenge og unge mænd i uddannelsessystemet
Udfordringer for et frit uddannelsesvalg uafhængigt af køn er identificeret
Holdningsændringer blandt de unge og de professionelle aktører
Kompetenceløft hos uddannelsesvejledere om køn
Øget viden om mulige positive tiltag generelt

⁴ '< xx-it >', 'DUR', 'Rum for mænd?' og 'Mening, fastholdelse og retning'

⁵ 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', '< xx-it >', 'Vejlederen viser vejen', 'At være mand og sygeplejersker', 'DUR', 'Rum for mænd?', 'Mening, fastholdelse og retning' og 'Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg'.

⁶ 'Unge på kanten', 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', '< xx-it >', 'Vejlederen viser vejen', 'Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg', 'At være mand og sygeplejerske', 'DUR' og 'Rum for mænd?'.

⁷ 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', 'Vejlederen viser vejen', 'At være mand og sygeplejerske' og 'Mening, fastholdelse og retning'.

⁸ 'Unge på kanten', '< xx-it >', 'DUR' og 'Rum for mænd?'

Overordnet har projekterne demonstreret en god indfrielse af resultaterne fra forandringsteorien på kort sigt: Der er udviklet viden om, hvordan fastholdelsen af drenge og unge mænd i uddannelsessystemet kan forbedres. Herudover er udfordringer og barrierer for, at drenge og piger kan træffe et frit uddannelsesvalg uafhængigt af køn, identificeret. Der er i en vis udstrækning skabt holdningsændringer blandt de unge og de professionelle aktører omkring dem. I forlængelse heraf er der også skabt viden om, hvilke holdninger der gør sig gældende på området, således at disse kan adresseres. Samtidig har en større andel af projekterne⁹ involveret professionelle aktører i form af uddannelsesvejledere, hvorved der er skabt grundlag for, at de unge vejledes på baggrund af kompetencer og ikke køn. Flere projekter¹⁰ har afprøvet forskellige tiltag for de unge i målgruppen og har på baggrund heraf fået indblik i, hvilke tiltag der synes at gøre en positiv forskel.

Hvad angår resultater på mellemlangt sigt, er billedet en smule mere usikkert. Det skyldes to ting: For det første at den tidsmæssige ramme for projekterne gør, at ny viden og praksis først for relativt nylig er bragt i anvendelse. Det er derfor for tidligt at konkludere, om ny viden og praksis har ført til en ønsket stigning i fastholdelsen af drenge og unge mænd i uddannelsessystemet, og om flere unge træffer et frit uddannelsesvalg uafhængigt af køn. For det andet er mange af projekterne udformet således, at det er vanskeligt at påvise direkte sammenhænge mellem indsats og resultater på længere sigt. Til trods herfor udgør den høje indfrielse af resultater på kort sigt et godt fundament for, at resultaterne på længere sigt *kan* indfries.

Et af de resultater, der fremgår af forandringsteorien for puljen, handler om **fastholdelse af frafaldstruede drenge og unge mænd i uddannelsessystemet**. Projektet 'Unge på kanten' er ét af de projekter, der har udviklet viden om dette område. Projektet har kunnet påpege forskellige mekanismer bag det relativt høje antal unge mænd i udkantsområder, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse. En af de mere enkle, men centrale udfordringer er centraliseringen af uddannelsessteder og særligt erhvervsuddannelserne, idet de unge mænd er afvisende overfor en daglig pendling af længere varighed. Ifølge projektet rammer centraliseringen af erhvervsuddannelserne de unge mænd hårdere end kvinderne, da flere mænd er interesserede i en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse. Herudover føler en del unge mænd sig tæt knyttet til deres hjemstavn og ønsker ikke at flytte derfra. Endvidere mener en del unge af begge køn, særligt dem med traditionelle opfattelser af mænd og kvinder generelt, at en formel uddannelse ikke er nødvendig for at få et job og generel succes i tilværelsen. Dermed har projektet tilvejebragt et

Fastholdelse af frafaldstruede unge gennem en socialpædagogisk indsats

Projektet 'Mening, fastholdelse og retning' har påpeget, at en socialpædagogisk indsats i det daglige på uddannelsesstedet er et godt tiltag i forhold til at fastholde unge med svage forudsætninger i uddannelse.

Projektet har konkret gjort brug af en pædagoguddannet fastholdelseskonsulent, der har haft en form for mentorrolle overfor de unge. Fastholdelsesindsatsen har fokuseret på de unges trivsel i hverdagen, eksempelvis ved at understøtte sunde vaner (gratis morgenmad, gåture m.m.) og gode sociale relationer (eksempelvis via fællesaktiviteter).

Herudover har man i projektet dagligt fulgt op på fravær, hvilket har muliggjort en hurtig håndtering af de udfordringer, der ligger bag den unges fravær – eksempelvis økonomiske problemer. Samtidig har opfølgningen givet et solidt indblik i fraværproblemerne omfang, og hvorvidt de valgte tiltag for at imødekomme fravær synes at virke.

Resultaterne af indsatsen for de unges trivsel er bl.a. påvist i den landsdækkende tilfredshedsundersøgelse blandt alle VUC'er, hvor VUC Djursland lå i top. Projektet har ligeledes på baggrund af egen statistik på dagsbasis kunnet se en nedgang i fraværet samt øget deltagelse ved afgangsprøverne blandt kursisterne.

Projektet tilskriver selv resultaterne den pædagogiske fastholdelsesindsats samt et tættere samarbejde med uddannelsesvejledningen og de to lokale jobcentre.

Projekterne 'DUR' og 'Rum for mænd?' har ligeledes haft gode erfaringer med fokus på trivsel og sunde vaner i fastholdelsesindsatsen.

⁹ 'Unge på kanten', 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', '< xx-it >', 'Vejlederen viser vejen', 'At være mand og sygeplejerske', 'DUR', 'Rum for mænd?' og 'Mening, fastholdelse og retning'.

¹⁰ '< xx-it >', 'At være mand og sygeplejerske', 'DUR', 'Rum for mænd?' og 'Mening, fastholdelse og retning'.

vidensgrundlag, der peger på, at såfremt man ønsker at imødegå tendensen til at særligt drenge og unge mænd i udkantsområder ikke tager en uddannelse, skal der fokuseres på flere parametre: Dels skal der arbejdes på bedre og/eller kortere transport til særligt erhvervsuddannelserne, således at det bliver muligt at gennemføre en ungdomsuddannelse uden at flytte fra sin hjemstavn i en ung alder. Dels skal der arbejdes med de unges indstilling til uddannelse som væsentligt for et godt arbejdsliv.

Andre projekter¹¹ har undersøgt, hvilken rolle det sociale miljø på uddannelserne spiller for **fastholdelsen både for mænd og kvinder**, herunder behandlingen af minoritetskønnet på uddannelserne. Resultaterne er ikke entydige på dette punkt, i og med der blandt minoritetskønnene på uddannelserne langt fra er enighed om, hvordan de ønsker at blive behandlet. Eksempelvis har projektet 'Mænd på Socialrådgiveruddannelsen' påpeget, at de underrepræsenterede mænd på socialrådgiveruddannelsen ikke er interesserede i arrangementer specielt for dem, selv om de ofte kan føle sig alene på uddannelsen. Det samme billede tegner sig for kvinderne i projektet 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', idet de ikke ønsker særbehandling og ikke nødvendigvis oplever at have mere tilfælles med kvindelige end mandlige studerende. Modsætningsvis er der blandt de mandlige studerende i samme projekt opbakning til eksempelvis 'mandeklubber' og anden særbehandling. Projektet har ligeledes vist, at der en vis status i at være mand på uddannelser, der har en overrepræsentation af kvinder, mens det omvendte ikke er tilfældet. Det kan derfor være et problem at fremhæve kvinder som minoritetskøn på uddannelser, der har en overrepræsentation af mænd. Dette underbygges af, at både i 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen' og 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser' er gode erfaringer med at samle minoritetskønnet i separate klasser, især når det drejer sig om mænd. Der ses altså her et paradoks i form af, at særlige tiltag på baggrund af køn for nogle unge opleves som positive, mens det for andre opleves som uvelkomment.

Problematikken er også inddraget i de metodiske overvejelser i projekterne 'DUR' og 'Rum for mænd?'. Projekterne fremhæver, at forskningen på området påpeger, at opfattelser af piger og drenge som to forskellige slags elever er uhensigtsmæssig, idet det kan fastholde eleverne (herunder frafaldstruede drenge) i fastlåste roller. Projekterne har derfor valgt ikke at have tiltag, der sigter på at imødekomme drenges udfordringer som en isoleret udfordring. Baggrunden herfor er opfattelsen af, at det er mere relevant at forstå fastholdelsesudfordringerne i den sammenhæng, de samlet indgår i, og som børn og unge uanset køn er en del af. Projekterne har bl.a. gjort brug af tiltag, der har haft til formål at styrke fastholdelsen af drenge og unge mænd ved at forbedre det sociale fællesskab for alle eleverne. Der har ligeledes været gode erfaringer med integration af fysiske aktiviteter i uddannelsesstedernes hverdag samt billig og sund mad i kantinen, der kommer alle elever til gode.

Det er således væsentligt at overveje, om fastholdelsesindsatser bør tilrettelægges som indsatser for børn og unge uanset køn, selv om frafaldsudfordringerne oftest knytter sig til drenge og unge mænd, eller om der er situationer, hvor man med fordel kan opnå højere grad af fastholdelse ved netop at behandle drenge og piger forskelligt. Resultaternes tvetydighed på området kan analyseres som værende udtryk for et behov for et bredere ligestillingsbegreb, hvor der gøres plads til, at ligestilling i nogle sammenhænge er at behandle unge drenge og piger ens uanset køn og i andre sammenhænge at behandle dem forskelligt.

Flere af de projekter¹², der har beskæftiget sig med uddannelsesområder med en skæv kønsfordeling, har ønsket at understøtte udviklingen af nye rekrutteringsstrategier. Erfaringen fra disse projekter har været, at hvis der skal ændres på den skæve kønsfordeling, så drejer det sig både

¹¹ 'Unge på kanten' (her i den forstand, at lange afstande til uddannelsessted besværliggør deltagelse i sociale aktiviteter), 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', 'DUR', 'Rum for mænd?' og 'Mening, fastholdelse og retning'.

¹² 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', '< xx-it >' og 'At være mand og sygeplejerske'.

om at bidrage til en **holdningsændring blandt de unge** og om at de unge får **mere viden** om de uddannelser, hvor deres køn er underrepræsenteret, herunder hvilke erhverv uddannelsen kan lede til. En vigtig erfaring på tværs af flere projekter¹³ er i den forbindelse, at informationsmateriale om uddannelser skal undlade at sætte uberettiget stort fokus på det underrepræsenterede køn. Derimod skal informationsmaterialet på en troværdig og implicit måde synliggøre, at både mænd og kvinder kan gennemføre den pågældende uddannelse eller bestride de erhverv, som uddannelsen leder hen til.

Projektet <xx-it> påpeger, at manglende viden om, hvad man kan bruge en it-faglig uddannelse til, udgør en stor barriere for, at piger vælger det tekniske gymnasium. Derfor har projektet haft fokus på at give pigerne en bedre indsigt i uddannelsen og it-branchen, bl.a. ved at tilbyde piger i udskolingen brobygningsforløb, der indeholder praktikophold i it-virksomheder. Projektet kan allerede i foråret 2014 konstatere en svag stigning i optaget af piger for skoleåret 2014/2015 på nogle af de deltagende tekniske gymnasier. Flere piger har herved tilsyneladende truffet et uddannelsesvalg, der er utraditionelt for deres køn, hvilket korresponderer med et af de opstillede resultatmål på mellemlangt sigt i puljens forandringsteori. Projektlederen og områdets UU-vejledning mener, at stigningen til dels kan tilskrives projektet. Det er således projektets vurdering, at pigernes øgede kendskab til uddannelsen samt et ændret læringsmiljø, der i højere grad tager hensyn til pigers præferencer, har gjort en forskel for et mere frit uddannelsesvalg, om end det ikke kan dokumenteres, at denne forskel også har bevirket til det øgede optag af piger.

Overordnet kan vi således fremhæve, at der er et behov for holdningsændrende tiltag samt tiltag, der giver unge mere viden om uddannelser og erhverv, hvor deres køn er underrepræsenteret. Dette understreges af resultaterne vedrørende ubevidste kønsstereotype forestillinger fra projektet 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', der fremgår af boksen til højre. Det er muligt, at der er en sammenhæng mellem disse to fænomener; at begrænset viden om en branche givetvis kan føre til stereotype forestillinger om denne. Derfor kan en del af løsningen på kønsstereotype forestillinger være flere informations- og oplysningstiltag.

Ubevidste kønsstereotype forestillinger

Projektet 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser' har ønsket at undersøge, hvorvidt danskerne har stereotype forestillinger om mande- og kvindefag ved hjælp af et todelt surveydesign:

1) Respondenterne blev delt i to grupper og blev præsenteret for enten en fiktiv ung pige eller dreng med identiske interesser, forudsætninger osv. Det viste sig, at der var en sammenhæng mellem respondenternes vurdering af, hvilken uddannelse vedkommende skulle vælge og den fiktive unges køn.

2) Respondenterne blev bedt om at angive, hvad de associerede fire klassiske mande-/kvindefag med. Det viste sig, at klassiske kvindefag i høj grad tillægges feminine karakteristika, mens det omvendte gør sig gældende for mandefag.

Det bemærkelsesværdige i undersøgelsen er, at flertallet af respondenterne på forhånd havde angivet, at de ikke havde stereotype forestillinger om køn og job. Projektet har derfor kunnet konstatere, at mange danskere har ubevidste stereotype forestillinger om mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

Et af formålene med puljen har været **gennem vejledning at understøtte, at unge træffer et uddannelsesvalg**, der baseres på kompetencer og ikke på køn. Tre projekter¹⁴ påviser, at der blandt UU-vejlederne ikke har været nogen særlig bevågenhed på kønsbestemte barrierer for uddannelse. Projekterne har derfor haft til formål at give professionelle aktører på området, såsom lærere og UU-vejledere, mere viden om ligestilling og dermed et bedre udgangspunkt for at understøtte, at unge træffer uddannelsesvalg på baggrund af kompetencer og ikke køn. De samme tre projekter har vist, at en af de væsentligste udfordringer for en kønsmainstreamet vejledning ikke kun er mangel på kompetencer blandt de professionelle aktører, men også manglende mulighed for at prioritere emnet i uddannelsesvejledningen. Det skyldes ifølge nogle pro-

¹³ 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', '< xx-it >' og 'At være mand og sygeplejerske'.

¹⁴ '<xx-it>', 'Vejlederen viser vejen' og 'At være mand og sygeplejerske'.

jekter, at en ændret lovgivning på området dikterer, at langt de fleste vejledningsressourcer skal anvendes på unge med svage forudsætninger for overhovedet at gennemføre en uddannelse. Derfor er der ikke nødvendigvis ressourcer til at vejlede de unge, der blot er tilbøjelige til at vælge uddannelse kønsstereotyp. Det har været gavnligt i den forbindelse at udvikle informationsmateriale til de unge, der kan oplyse om emnet og dermed spare vejlederressourcer. Eksempelvis har projektet 'Vejlederen viser vejen' udviklet en kampagnevideo, '<xx-it>' har udviklet en vejledningsapplikation til smartphones, og 'At være mand og sygeplejerske' har udviklet en ny hjemmeside henvendt til unge, der skal i erhvervspraktik. '<xx-it>' har dog påvist, at de unge også gerne læser gængs skriftligt materiale såsom pjecer, såfremt det er af god kvalitet.

Især projekterne 'DUR' og 'Rum for mænd?' har haft fokus på at **udvikle et større vidensgrundlag om, hvad der virker for målgruppen til brug for tilrettelæggelse af fremtidige indsatser**. Begge har tilrettelagt deres indsatser praksisnært og i en art loops i overensstemmelse med principperne bag aktionslæring. Det vil sige, at en given indsats har været udviklet af praktikere, afprøvet i praksis og diskuteret i fællesskab for derefter at blive tilpasset, afprøvet og diskuteret igen, eventuelt i tre omgange. Forskerne har været med til at kvalificere de overvejelser, praktikerne har gjort sig, således at flere nuancer og perspektiver er bragt i spil. Derudover har der sideløbende været fokusgruppeinterviews, spørgeskemaundersøgelser mv. med unge fra den primære målgruppe¹⁵, hvorved de unges perspektiver på, hvad der er vigtigt for dem i deres ungdoms- og uddannelsesliv, er inddraget. Det, at indsatserne har været afprøvet i flere omgange i praksis, har givet et godt grundlag for viden om, hvad der opleves som virkningsfuldt i praksis, og hvilke indsatser det derfor er relevant at fortsætte og videreudvikle. Aktionslæring har herved vist sig som en anvendelig metode til indsamling af viden og læring på området samt til forankring af projekterne, hvorfor metoden med fordel kan tænkes ind i forbindelse med fremtidige projekter og puljer på området.

3.3 Projekternes bæredygtighed

Projekternes bæredygtighed vurderes ud fra, hvor gode projekterne har været til at vidensspredde samt udsigterne til fremtidig forankring af projekterne. Bæredygtighed kan eksempelvis sikres ved at skabe ejerskab for tiltagene blandt de aktører, der arbejder med problematikken i det daglige – såsom UU-vejledere, lærere og andre praktikere. Ligeledes er det væsentligt, at personer, der arbejder med beslægtede områder eller problemstillinger får kendskab til den viden, som projektet har genereret. Samtidig er bæredygtighed afhængigt af, at projektet rent logistisk kan fortsætte uden projektmidler, og at interessen for projektet fortsat er til stede.

Vidensspredning

Der ses overordnet flere gode vidensspredningsstrategier. Der er eksempler på projekter¹⁶, der har benyttet sig af deres kontaktnet til interessenter og aktiv inddragelse af praktikere som måder at understøtte effektiv vidensspredning på. Herudover har et par projekter¹⁷ gjort sig grundige overvejelser om formen på informationsmateriale med henblik på at fange målgruppens interesse. Begge fremgangsmåder understøtter, at den genererede viden når ud til relevante modtagere.

Flere projekter har som nævnt anvendt deres gode kontakter til eksterne aktører i deres vidensspredning. Det kan være aftagervirksomheder, fagforeninger, interesseorganisationer mv. Dette understreger, hvordan projekter med fordel allerede ved design af projektet kan tænke ind, hvordan denne type aktører kan blive integreret i projektet. Både fordi de vil kunne kvalificere arbejdet undervejs, og også fordi projektet vil kunne drage fordel af disse organisationers netværk og kommunikationskanaler. En lignende fordel ses i de projekter, der har inddraget praktikere aktivt i udarbejdelsen af indsatser. Især 'Rum for mænd?' fremhæver dette projektdesigns store vidensspredningspotentiale.

¹⁵ Jf. opdelingen mellem primære og sekundære målgrupper, som fremgår af de individuelle projektbeskrivelser i bilag 1-10.

¹⁶ 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', '< xx-it>', 'At være mand og sygeplejerske' og 'DUR'.

¹⁷ '< xx-it>', 'Vejlederen viser vejen' og 'At være mand og sygeplejerske'.

En del projekter¹⁸ har haft succes med at få deres projekt omtalt i dagspressen, tidsskrifter o. lign. Et af de videnskabende projekter, 'Unge på kanten', der har haft et akademisk tilsnit, har oplevet, at emnet har påkaldt sig interesse i akademiske kredse, hvor der har været interesse for at undersøge samme område. Også projekterne 'DUR' og 'Rum for mænd?' har givet udtryk for, at emnet er genstand for forskningsmæssig interesse også fra andre forskningsinstitutioner. Der er desuden publiceret en række forskningsartikler samt udarbejdet konferencebidrag på begge universitetsprojekter.

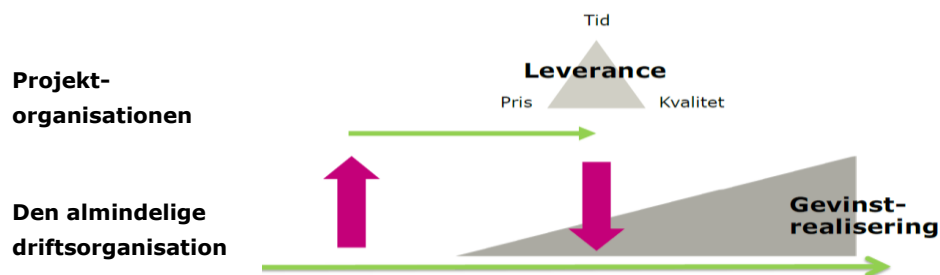
Alle projekter har udviklet idékataloger, pjecer og lignende. I den forbindelse kan materialets form og distribution spille en væsentlig rolle. Derfor kan det fremhæves, at en del af projekterne har benyttet sig af informationsmateriale i et originalt tilsnit, eksempelvis korte animationsfilm vist i biografer landet over i reklameblokken, videoklip på videotjenesten YouTube og smartphone-applikationer. Flere har også benyttet sociale medier til at formidle deres viden. Herved understøttes vidensspredning ikke kun blandt praktikere og andre ligesindede, men også til de unge.

Forankring

Når man taler om forankring, er det muligt at skelne imellem to spor. For det første når projektet overgår til en form for drift, hvorved forskellige praktikere ændrer deres fremtidige praksis. For det andet når projektet som tiltag optages af eksterne interessenter på området og dermed lever videre i andre organisationer, eller når eksterne interessenter udvikler nye tiltag med udgangspunkt i projektets viden og erfaringer.

Den første form for forankring omhandler muligheden for gevinstrealisering. For at sikre at de langsigtede gevinster realiseres, er det nødvendigt at implementere projekterne i den almindelige driftsorganisation. Nedenstående figur illustrerer, hvordan projektorganisationen skal være forankret i driftsorganisationen for at sikre den langsigtede effekt og gevinstrealisering. Hvis projekterne udelukkende gennemføres af ildsjæle og uden forankring til den almindelige driftsorganisation, kan projekternes gode erfaringer være vanskelige at opskalere til efterfølgende drift.

Figur 2: **Gevinstrealisering**

Det er derfor nødvendigt, at der undervejs i projektperioden sikres en tilknytning til driftsorganisationen. Det kan eksempelvis opnås ved at skabe ejerskab af projektet blandt de udførende praktikere og deres ledelse og herved efterstræbe, at elementer af projektet i forskellig grad indarbejdes i den fremtidige drift og praksis. Eksempelvis som i projekterne 'Unge på kanten' og 'Mening, fastholdelse og retning', hvor didaktiske tiltag er opretholdt og videreudviklet blandt praktikere. Både 'Unge på kanten' og 'Mening, fastholdelse og retning' har lagt vægt på at inddrage undervisere m.fl. i selve udviklingsarbejdet. Det gør tiltagene mere anvendelsesnære og sikrer samtidig, at praktikerne har interesse i at fortsætte tiltagene efter projektperioden. Herudover har flere projekter som tidligere nævnt anvendt aktionslæring. Denne metode er netop med til understøtte, at projekt- og driftsorganisation sammentænkes både indledningsvis og undervejs.

¹⁸ 'Unge på kanten', 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', 'Vejlederen viser vejen', 'At være mand og sygeplejerske' og 'DUR'. 'Journalistisk tema om frit og kønsneutralt uddannelsesvalg's design består i udarbejdelse af avisartikler.

Flere projekter¹⁹ har ligeledes foretaget en mindre opfølgende undersøgelse blandt relevante aktører i feltet med henblik på at undersøge, om de udviklede tiltag er implementeret efter projektperioden. Eksempelvis har 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen' foretaget en opfølgende undersøgelse blandt studieledere for at undersøge, om de udviklede rekrutteringsstrategier er implementeret. Af undersøgelsen fremgik det ligeledes, at et deltagende uddannelsessted havde valgt at ansætte en mandlig studievejleder specifikt med henblik på at rekruttere flere mænd til uddannelsen.

I forhold til fremtidige projekter og puljer på området kan der med fordel arbejdes mere ud fra denne tilgang, således at arbejdsgange, kulturer, procedurer, kommunikation osv. ligeledes inddrages i arbejdet med forankringen af projekterne samt understøttes undervejs.

Den anden form for forankring sker som nævnt gennem eksterne interessenter. Som nævnt har inddragelse af eksterne interessenter kunnet bidrage til at kvalificere arbejdet undervejs. Men inddragelsen kan ligeledes understøtte, at arbejdet fortsættes og interessen opretholdes efter projektperiodens udløb. Det ses eksempelvis ved, at Sygeplejestuderendes Lands sammenslutning i forlængelse af projektet 'At være mand og sygeplejerske' har valgt at gøre 'Flere mænd i sygeplejen' til en landsdækkende kampagne. Et andet eksempel er, at et deltagende UU-center i projektet 'Vejlederen viser vejen' har valgt at skrive fokus på kønsmainstreaming af vejlederpraksisen ind i deres virksomhedsplan for 2014. De forskningsforankrede projekter har oplevet lignende fordele i form af understøttelse af den fortsatte interesse for projektet efter projektperioden. Et eksempel er, at projektet 'Unge på kanten' og 'Rum for mænd?' har ført til, at der fortsat forskes i emnet – også på andre universiteter.

Over en bred kam ses en relativt solid forankringsstrategi for de fleste projekters vedkommende. Det er dog værd at bemærke, at eftersom de fleste projekter er afsluttet for ganske nylig, er det for tidligt at sige noget om den faktiske forankring.

¹⁹ 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Unge på kanten', 'Vejlederen viser vejen', 'At være mand og sygeplejerske'. 'DUR' og 'Rum for mænd?'.

4. GODE ERFARINGER

Der har overordnet været en høj grad af målfrielse i projekterne. Projekterne har stort set gennemført de angivne aktiviteter, og aktiviteterne har overordnet givet de forventede resultater, ikke mindst på kort sigt. Ud fra arbejdet med forandringsteorien som en overordnet rammesætning er det bekræftet, at der med 'Puljen til fremme af ligestilling' er arbejdet med rigtige og gode elementer i forhold til sikring af puljens formål.

Projekternes gode erfaringer kan opdeles alt efter, om der er tale om erfaringer i forhold til processen eller indholdet i indsatsen:

Proceserfaringer

1. Inddragelse af eksterne interessenter
2. Udarbejdelse af formidlings- og forankringsstrategi
3. Aktionslæring og gevinstrealisering

Indholdserfaringer

1. Behov for fastholdelsesstrategier, der integrerer både undervisning og trivsel
2. Holdningsændringer via mere og kvalificeret viden blandt de unge
3. Udvikling af tiltag for UU-vejledningen med udgangspunkt i de eksisterende rammer for ressourceanvendelse

I forhold til **gode proceserfaringer** har mange af de deltagende projekter²⁰ *inddraget eksterne interessenter*. Interessenterne har været aftagervirksomheder, fagforeninger, interesseorganisationer og foreninger for studerende. De eksterne interessenter har eksempelvis været en del af en følge- eller referencegruppe, men har også i nogle projekter haft en endnu mere aktiv rolle som meddesigner eller -udfører af projektet. Inddragelsen af interessenter er opfattet som værende givtigt på flere måder. For det første har inddragelsen bidraget til at kvalificere arbejdet med projektet undervejs grundet interessenternes store viden både om den historiske udvikling på området og deres indsigt i, hvad der "rører sig" fagpolitisk. For det andet har inddragelsen bidraget til en bedre indsigt i problemkomplekset på området og dermed mere kvalificerede forslag til løsninger. For det tredje har interessenterne i nogle tilfælde kunnet agere gatekeepers og på den måde sørge for adgang til praktikmuligheder, respondenter mv. Og for det fjerde har interessenterne i høj grad været med til at sikre projekternes bæredygtighed, idet disse har kunnet fremme spredningen af den genererede viden til relevante modtagere samt understøtte, at projektets tiltag og interessen herfor fortsættes efter endt projektperiode.

Herudover er det væsentligt, at projekter i lignende puljer udarbejder *en solid formidlings- og forankringsstrategi* fra begyndelsen. I forhold til formidlingsstrategien er det anbefalelsesværdigt, at projekterne tidligt afklarer målgruppen for informationsmaterialet, formatet samt distributionskanaler. Såfremt projekterne ønsker at nå de unge, kan det være relevant at overveje alternativer til de gængse trykte pjecer. Blandt puljens projekter har der været gode erfaringer med at anvende hjemmesider, smartphone-applikationer, sociale medier, kortfilm mv. i formidlingsstrategien. Flere projekter²¹ har oplevet god respons med landsdækkende kampagner samt at få projekterne omtalt i dagspressen. Som nævnt i afsnittet før dette, kan det være givtigt at trække på de ressourcer, som eventuelle eksterne samarbejdspartnere besidder ved vidensspredning.

Hvad angår forankringsstrategier har det overvejende vist sig, at det er hensigtsmæssigt fra begyndelsen at involvere de personer, der skal sørge for forankringen efterfølgende. Det kan være førnævnte repræsentanter fra interesseorganisationer men i høj grad også lærere, vejledere og andre praktikere. Dette design sikrer en løbende og ikke mindst praksisnær integration af projek-

²⁰ 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', '<xx-it>', 'At være mand og sygeplejerske' og 'Unge på kanten'.

²¹ 'Vejlederen viser vejen' og 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser'.

tets viden og tiltag, som underbygger den efterfølgende forankring. Derudover er det fremhævet, at det er relevant at involvere ledelsen på de deltagende institutioner mv. Dette sikrer den nødvendige opbakning til og indsigt i diverse tiltag, som er centralt for, om disse tiltag efterfølgende fortsætter og udbredes til resten af organisationen.

Herudover har en af puljens gode erfaringer været arbejdet med *aktionslæring*. Det er derfor anbefalelsesværdigt, at der ved fremtidige projekter og puljer arbejdes videre med denne tilgang. Det er ligeledes anbefalelsesværdigt, at der i fremtiden også fokuseres på projekternes *gevinstrealisering* og herunder forankringen af projekterne i den almindelige driftsorganisation. Arbejdet med henholdsvis aktionslæring og gevinstrealisering understøtter fint hinanden.

Ud over ovennævnte har nogle projekter efterlyst bedre mulighed for udveksling af viden og erfaringer projekterne imellem. Her tænkes særligt på en form for netværksdannelse og skabelse af synergi mellem projekterne. Da flere af projekterne beskæftiger sig med samme uddannelse eller problemstilling, vil dette sandsynligvis kunne kvalificere projekternes arbejde.

Hvad angår **gode indholdserfaringer** har flere projekter²² fremhævet, at uddannelsesstedernes sociale miljø samt forhold uden for uddannelserne er væsentlige for fastholdelse. Fastholdelse handler således ofte om trivsel, særligt for marginaliseringstruede unge, herunder især mænd. Dette bør altså tænkes ind i *fastholdelsesstrategier*. Det betyder dog ikke, at undervisningens form er uvæsentlig. Flere projekter har fremhævet, hvordan forskellige didaktiske tiltag højner de unges motivation og engagement og dermed kan højne trivsel og mindske frafald. Disse to elementer kan også tænkes sammen. Eksempelvis ved at anvende motion til både at skabe sammenhold og som didaktisk redskab til unge, som har svært ved stillesiddende undervisning, hvilket ofte ses hos marginaliseringstruede unge mænd.

I forhold til *holdningsændringer* blandt de unge er der både behov for mere viden om forskellige brancher og adressering af stereotype forestillinger. Både mangel på viden og stereotype forestillinger er en barriere for, at unge træffer utraditionelle uddannelsesvalg i forhold til deres køn. Denne problemstilling kan både imødegås ved, at de unge via praktikforløb introduceres til brancher, hvor deres køn er underrepræsenteret eller gennem informationsmateriale at sætte fokus på, at uddannelsen er relevant for begge køn.

Når det drejer sig om *udviklingen af tiltag for UU-vejledningen af de unge*, er der særligt to forhold, der spiller ind. For det første er det en udfordring, at lovgivningen dikterer, at UU-vejledere skal fokusere ressourcerne på unge i risiko for slet ikke at tage en uddannelse. For det andet nyder emnet ikke meget opmærksomhed i det daglige blandt lærere, vejledere m.fl. Mange er af den overbevisning, at de allerede vejleder 'neutralt'. Den første udfordring kan til dels imødekommes ved at udvikle kønsmainstreamet vejledningsmateriale til de 'stærke' unge, som en resourceffektiv måde at imødekomme problemstillingen på. Hvad angår den begrænsede opmærksomhed er det en vigtig pointe, at ejerskab af emnet er afgørende for forankringspotential. Derfor er det afgørende at prioritere ressourcer til, at aktørerne selv arbejder med at skabe indsigt i området og gøre det relevant for egen praksis. Det underbygger også mere nuancerede forståelser af problemstillingen, så det bliver tydeligt, at det ikke kun handler om, at piger og drenge skal tage uddannelser, hvor deres køn er underrepræsenteret. Det er også nødvendigt at være opmærksom på, at der indenfor kategorien af unge af samme køn kan være store forskelle. Derfor skal kønsmainstreamet vejledningspraksis både tage hensyn til den unge kvinde eller mands personlige forudsætninger og holde fokus på ikke at vejlede ud fra stereotype forestillinger om, hvilke uddannelser og job henholdsvis kvinder og mænd finder interessante.

²² 'Unge på kanten', 'Mænd på socialrådgiveruddannelsen', 'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser', '< xx-it >', 'DUR', 'Rum for mænd?' og 'Mening fastholdelse og retning'.

5. FOKUSPUNKTER MÅLRETTET AKTØRER

TIL DIG, DER ARBEJDER I/MED:	FOKUSPUNKTER
Uddannelsesvejledningen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anvend gerne tidseffektive vejledningsværktøjer, fx smartphoneapplikationer, til stærke unge om uddannelsesvalg uafhængigt af køn. ▪ Overvej alternativer til traditionelle pjecer. Anvender I pjecer, fokuser da på kvaliteten af disse - layout, sprog mv. ▪ Sæt ubevidste stereotype forestillinger om mande-/kvindefag på dagsordenen og arbejd bevidst med at imødegå disse. Både hos jer selv og de unge.
Folkeskolen (lærere, skoleledere m.fl.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sæt fokus på trivsel, både i forhold til sundhed og fællesskab. Fx via sund, billig mad og fælles bevægelsesaktiviteter. Overvej, om I skal have en medarbejder, der særligt arbejder med trivsel. ▪ Den bedste løsning kan ofte være at sætte fokus på trivslen for alle elever, ikke kun det ene køn. Herved undgår I ligeledes uforvarende at stigmatisere nogle af eleverne. ▪ Følg op på fravær så hurtigt som muligt. Hav gerne opmærksomhed på, at fravær og mistrivsel kan skyldes forhold uden for uddannelsen - og tag stilling til, hvordan I forholder jer til det. ▪ Udvikl nye tiltag for undervisning mv. i fællesskab mellem lærere/pædagoger og ledelse. Anvend gerne aktionslæring.
Ungdomsuddannelser/videregående uddannelser (undervisere, ledere m.fl.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undersøg, hvilke udfordringerne der er for det underrepræsenterede/frafaldstruede køn på netop jeres uddannelsesinstitution. ▪ Sæt fokus på trivsel, både i forhold til sundhed og fællesskab. Fx via sund, billig mad og fælles bevægelsesaktiviteter. Overvej, om I skal have en medarbejder, der særligt arbejder med trivsel. Svage uddannelsesdeltagere kan have brug for støtte til at koordinere kontakt mellem offentlige instanser. ▪ Følg op på fravær så hurtigt som muligt. Hav gerne opmærksomhed på, at fravær og mistrivsel kan skyldes forhold uden for uddannelsen - og tag stilling til, hvordan I forholder jer til det. ▪ Følg op på trivsel fx via interne spørgeskemaundersøgelser. ▪ Udvikl nye tiltag for undervisning mv. i fællesskab mellem undervisere og ledelse. Anvend gerne aktionslæring. ▪ Overvej nøje, om det giver mening at gennemføre trivsels-/fastholdelsesaktiviteter for kun det ene køn. Den bedste løsning kan nogle gange være at sætte fokus på trivslen for alle. ▪ Gør det synligt, hvad jeres uddannelse fører til af job i jeres rekruttering. Lad det fremgå naturligt i informationsmateriale mv., at både mænd og kvinder kan bestride disse jobs.
Ministerier og kommuner	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overvej tiltag, der mindsker transportmæssige udfordringer som følge af centralisering, navnlig hvad angår ungdomsuddannelser. ▪ Sæt yderligere fokus på, at uddannelse er vejen til et stabilt arbejdsliv, fx via kampagner. ▪ Involver eksterne interessenter, fx fagforeninger, erhvervsliv og interesseforeninger i jeres arbejde. ▪ Tilrettelæg udviklingsprojekter o. lign. med vægt på, at deltagere skal have fokus på solide strategier for forankring og vidensspredning. Fx via aktionslæring. ▪ Indtænk mulighed for sparring og netværksdannelse projekterne imellem ved udviklingsprojekter, der omfatter flere projekter.

BILAG 1

UNGE PÅ KANTEN – KØN, LOKALITET OG UDDANNELSE

'Unge på kanten – køn, lokalitet og uddannelse' Aalborg Universitet, Center for Equality, Diversity, Gender (EDGE)	
Formål	Formålet med projektet er at udvikle et vidensgrundlag om, hvordan køn og lokalitet spiller sammen ved unges uddannelsesvalg, og hvordan det spiller sammen med drenge/mænds relativt ringere uddannelsesniveau.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Unge i udkantsområder af begge køn som er under uddannelse, har afbrudt deres uddannelse eller som arbejder ufaglært/er arbejdsløse.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Forældre samt professionelle aktører på området.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data – deskstudy, spørgeskemaundersøgelse blandt mere end 3.500 unge samt fokusgruppeinterviews ▪ Oprettelse af hjemmeside samt Facebook-side om projektet ▪ Etablering af samarbejde med UU ▪ Udarbejdelse af forskningsrapport og idékatalog om projektet samt kapitler til antologier om emnet ▪ Deltagelse i seminarer og konferencer. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikel til dagblad om emnet
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vidensgrundlag om sammenhænge mellem køn/lokalitet i unges uddannelsesvalg: Ringe transportmuligheder til drenges foretrukne ungdomsuddannelse, stigmatisering af 'udkantsområder', strukturel ulighed i uddannelsesstilbud og tilknytning til hjemstavn, evt. som en del af et stereotypet billede af mænd, er barrierer for at unge, især mænd, i 'udkantsområder' får en uddannelse ▪ Hjemmeside og Facebook-side ▪ Rapport og idékatalog ▪ Bidrag til tre antologier om køn, uddannelse og udkantsproblematikker ▪ Oplæg ved diverse debatmøder samt ved afsluttende konference.
Vidensspredning og forankring	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapport og idékatalog distribueres til uddannelsessteder ▪ Præsentation af resultater mv. for de unge via Facebook-side ▪ Overdragelse af hjemmeside ▪ Oplæg ved debatmøder, hvor der i forlængelse heraf blev afholdt deltagerundersøgelse, samt afholdelse af afsluttende konference med praktikere, UU, region, beskæftigelsesregion og forskere. Deltagerevalueringen ved konference viste, at deltagerne var meget tilfredse med konferencen og oplevede at have fået ny viden ▪ Tre kapitler om emnet i fagbøger ▪ Artikel på Nordisk Netværk for Voksenuddannelses hjemmeside ▪ Udbredelse og forankring af viden via praksisforankret følgegruppe ▪ Tilkendegivelser af interesse for emnet fra bl.a. andre forskere (KU og AU samt norsk universitet). <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Flere publikationer, interviews mv. om projekt på vej ▪ Overdragelse af viden til Dansk Dataarkiv

BILAG 2

MÆND PÅ SOCIALRÅDGIVERUDDANNELSEN

'Mænd på socialrådgiveruddannelsen' Als Research	
Formål	Formålet med projektet er at tiltrække/fastholde flere mænd på socialrådgiveruddannelsen. Overordnet er det ønsket, at projektet bidrager til at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/arbejdsmarkedet.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Nuværende/frafaldne mandlige socialrådgiverstuderende.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Studiesøgende mænd samt færdiguddannede socialrådgivere af begge køn.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data; interviews og observationsstudier ▪ Workshop og afsluttende konference ▪ Udarbejdelse af idékatalog ▪ Undersøgelse blandt chefer på UC'erne om fremtidig strategi. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Løbende arbejde i udviklingsgruppe. Omformuleret til i stedet at tilrettelægge arbejde efter resultater ▪ Opfølgende undersøgelse blandt uddannelseschefer om implementering af nye tiltag.
Resultater	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Viden om mekanismer bag skæv kønsfordeling: Mændene er ambivalente hvad angår tiltag på uddannelsessteder specifikt for dem. Manglende opmærksomhed på problemstillingen på uddannelsessteder. Profilerings- og afgørende betydning for rekruttering ▪ Rekrutterings- og fastholdelsesstrategier ▪ Idékatalog ▪ Konference ▪ Mentorordning de mandlige studerende bliver sat sammen ▪ Øget samarbejde med studievejledere. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Artikel i Socialrådgivernes fagblad om emnet.
Vidensspredning/Forankring	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Idékatalog sendt til alle uddannelsessteder og professionsskoler ▪ Afsluttende konference hvor også pædagoger, sygeplejersker og ergoterapeuter var inviteret ▪ Undersøgelse af forankring af fremtidig rekrutterings-/fastholdelsesstrategi blandt uddannelseschefer ▪ Artikel i Socialrådgivernes fagblad om emnet.

BILAG 3

MÆND OG KVINDER PÅ KØNSDOMINEREDE UDDANNELSER

'Mænd og kvinder på kønsdominerede uddannelser' Epinion A/S	
Formål	Formålet med projekter er at udvikle et vidensgrundlag om, hvordan unge påvirkes til at træffe et utraditionelt uddannelsesvalg. Overordnet er det ønsket at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/arbejdsmarkedet.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Uddannelsesinstitutioner med en skæv kønsfordeling.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Unge uddannelsessøgende af begge køn.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data; deskstudy, registeranalyse, online survey + surveyeksperiment, interviews ▪ Referencegruppe med deltagere fra praksis, fx fagforeninger ▪ Udarbejde rapport samt kort sammendrag af rapport til hver uddannelse ▪ Udarbejdelse af artikel til dagblad og tekst til statslig hjemmeside. ▪ Afholde fyraftensmøde. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Best practice-katalog. Lod sig ikke gøre, ændret til lettilgængelig rapport til hver uddannelse.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vidensgrundlag om mekanismer for skæv kønsfordeling på uddannelsessteder, bl.a. at den skæve kønsfordeling ikke nyder nogen særlig opmærksomhed på uddannelsesstederne, og at de kønsmæssigt underrepræsenterede unge ikke nødvendigvis oplever behov for særlige tiltag for dem ▪ Lettilgængelig rapport om kønsbarrierer på hver type uddannelse ▪ Samlet rapport ▪ Fyraftensmøder.
Vidensspredning/ forankring	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lettilgængelige rapporter distribueret til fagledere og studievejledere samt faglige organisationer ▪ Samlet rapport på hjemmeside, links sendt til relevante uddannelsessteder ▪ Referencegruppe med repræsentanter fra relevante fagforeninger og interesseorganisationer fået mere viden. Skal ligeledes sikre, at lettilgængelige rapporter læses ▪ To fyraftensmøder med relevante interessenter. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Udarbejdelse af best practice-katalog. Viste sig ikke kunne lade sig gøre. I stedet førømtalte lettilgængelige rapporter for hver uddannelse.

BILAG 4

< XX-IT >

' < xx-it > ' EUC Syd	
Formål	Formålet med projektet er at udvikle viden om, hvilke didaktiske virkemidler der særligt understøtter piger/unge kvinders læringspræferencer, mhp. at flere piger vælger en htx-uddannelse og i sidste ende en karriere i it-branchen. Overordnet er det ønsket at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/arbejdsmarkedet.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Praktikere – undervisere på htx, uddannelsesledere, UU-vejledere samt afgangsvirksomheder, interesseorganisationer o. lign. ▪ Piger i folkeskolens udskoling der skal vælge ungdomsuddannelse og piger på htx. <p>SEKUNDÆR</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Drengene på htx ▪ Politiske beslutningstagere ▪ Eksterne interessenter.
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data, forundersøgelse ▪ Workshops med praktikere med henblik på udvikling af nye læringsaktiviteter og læringsmiljø ▪ Udviklingsmøder med skoler/virksomheder ▪ Samarbejde med eksterne interessenter ▪ Udvikling af nye brobygningsforløb særligt rettet mod piger i folkeskolens udskoling ▪ Evaluering og dokumentation ▪ Opsamlende workshops ▪ Supervision af UU-vejledere ▪ Udarbejde rapport + pjecer ▪ Hjemmeside ▪ Vejledningsapplikation til smartphones om it-branchen henvendt til piger. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Road show – aflyst pga. manglende midler.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mere viden om pigers læringspræferencer: anerkendelse, feedback, anvendelsesorienterede forløb og tiltag for at integrere dette på gymnasierne og i UU-regi ▪ Didaktiske tiltag for et 'pigevenligt' læringsmiljø/-aktiviteter. Samlet i guide til htx-gymnasier samt guides til UU ▪ Bedre trivsel og højere motivation blandt piger på htx ▪ Bedre viden om it-branchen samt indsigt i egne it-kompetencer blandt piger ▪ Pjecer ▪ Rapport ▪ Vejledningsapplikation ▪ Mindre stigning i antallet af kvindelige ansøgere på nogle deltagende htx-gymnasier. Skyldes muligvis projekt.
Vidensspredning/ Forankring	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fortsat samarbejde med virksomheder + interesseorganisation ▪ Tre pjecer + rapport på til download hjemmeside ▪ Deltagelse i Danmarks Læringsfestival 2014 ▪ Omtale på UU Danmarks hjemmeside ▪ Spredning af applikation via UU-vejledere ▪ Integrering af udviklede tiltag på samtlige deltagende uddannelsessteder. Brobygningsforløb afprøves i andre landsdele ▪ Fortsat samarbejde med it-virksomheder ▪ Fortsat samarbejde med eksterne interessenter (interesseorganisationer og fagforeninger) ▪ Tilkendegivelse af interesse fra UU Danmark samt UNI•C.

BILAG 5

VEJLEDEREN VISER VEJEN

'Vejlederen viser vejen' Institut for menneskerettigheder	
Formål	Formålet med projekter er at skabe viden om nuværende UU-vejledningspraksis og dens kønnede implikationer. Overordnet er det ønsket at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/ arbejdsmarkedet ved at nedbryde kønsstereotyper samt at skabe fokus på den ligestillingsforpligtelse, offentlige myndigheder har, jf. ligestillingsloven.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE UU-vejledere.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Unge der modtager uddannelsesvejledning.</p>
Aktiviteter	<p>GEMMENFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data – deskstudy, interviews med UU-vejledere og unge, observationsstudier ▪ Undersøgelse af deltagende UU-centres arbejde med køn – fx virksomhedsplaner, retningslinjer o. lign. ▪ Midtvejsrapport, oplæg til intern debat ▪ Workshops på deltagende UU-centre samt fælles virtuel workshop med UU-centre ▪ Opsamlingsrapport. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Besøg på UU-centre igen efteråret 2014.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Øget viden og bevidsthed om kønsdimensioner i vejledningspraksis: ressourcerne skal anvendes på unge i fare for ikke at få uddannelse. Derfor svært at vejlede andre unge i dybden, herunder om alternative uddannelsesveje. Dog interesse for emnet. ▪ Animationsfilm om frit uddannelsesvalg ('RYST POSEN') ▪ Pjecer ▪ Rapporter.
Vidensspredning/ Forankring	<p>GEMMENFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Et UU-center har valgt at kønsmainstreaming af vejledningen er en del af deres virksomhedsplan for 2014 ▪ Visning af kort animationsfilm vist i alle landets biografer i to uger af januar 2014 samt ved uddannelsesmesse ▪ Pjece til folkeskoler ▪ Kvinno har refereret til projektet ▪ Artikel i avis <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Applikation til smartphones om uddannelsesvalg, karriere og ligeløn.

BILAG 6

JOURNALISTISK TEMA OM FRIT OG KØNSNEUTRALT UDDANNELSES- VALG

'Journalistisk tema om frit og kønsneutral uddannelsesvalg i Fagbladet Folkeskolen og på www.folkeskolen.dk ' Klebak & Carboni	
Formål	Formålet med projektet er at inspirere folkeskolelærere i deres UEA-vejledning, således at eleverne reflekterer over deres uddannelses- og erhvervsmuligheder på et oplyst og køns neutralt grundlag. Overordnet er det ønsket at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/arbejds-markedet ved at nedbryde kønsstereotyper.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Læsere af Fagbladet Folkeskolen/www.folkeskolen.dk (hovedsageligt folkeskolelærere og andre professionelle).</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Folkeskoleelever.</p>
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Desk research ▪ Udarbejdelse af artikler ▪ Udarbejdelse af videoklip.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ +10 artikler til Fagbladet Folkeskolen og www.folkeskolen.dk ▪ +5 videoklips til Fagbladet Folkeskolen og www.folkeskolen.dk.
Vidensspredning/ Forankring	Projektets design og formål er i sig selv baseret på vidensspredning. Kobling af bevidsthed om køn til almindelige undervisningsaktiviteter i fx matematik skal understøtte projektets anvendelses-perspektiv og dermed forankring.

BILAG 7 AT VÆRE MAND OG SYGEPLEJERSKE

'At være mand og sygeplejerske' Tænketanken VM, Rigshospitalets Klinik for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning samt Dansk Sygeplejeråd	
Formål	Formålet med projekter er at undersøge, hvorfor så få drenge i folkeskolen vælger en bred, organiseret erhvervspraktik* på et hospital, og hvordan dette kan ændres, samt at skabe bevidsthed om kønsdimensioner i sygeplejefaget blandt afdelingssygeplejersker, tillidsrepræsentanter og UU-vejledere. Overordnet er det ønsket at skabe en mere lige kønsfordeling på uddannelsessteder/ arbejdsmarkedet ved at nedbryde kønsstereotyper.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE UU-vejledere, afdelingssygeplejersker og tillidsrepræsentanter for sygeplejersker.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Drenge i folkeskolen, som vil/er i erhvervspraktik på et hospital.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indsamling af data – interviews med patienter og erhvervspraktikanter samt spørgeskemaundersøgelse blandt sygeplejersker ▪ Samarbejde med Sygeplejestuderendes Landssammenslutning (SLS) ▪ Workshops for afdelingssygeplejersker og tillidsrepræsentanter om kønsdimensioner i sygeplejefaget ▪ Udarbejdelse af nyt, kønsmainstreamet informations- og rekrutteringsmateriale om den brede erhvervspraktik på et hospital i form af anderledes hjemmeside. Udarbejdet sammen med Region Hovedstadens afdeling for HR & Uddannelse ▪ Udarbejdelse af rapport.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viden om drenge i folkeskolens viden om sygeplejefaget; begrænset og stereotyp ▪ Viden om afdelingssygeplejerskers og tillidsrepræsentanters bevidsthed om kønsdimensioner i sygeplejefaget; begrænset bevidsthed og stereotype forestillinger ▪ Kursusprogram om ovenstående ▪ Kønsmainstreamet informations- og rekrutteringsmateriale om den brede erhvervspraktik på et hospital, henvendt til folkeskoleelever ▪ Samarbejde med Region Hovedstadens afdeling for HR & Uddannelse ▪ Rapport ▪ Artikler fagbladet Sygeplejersken ▪ Artikel i dagblade.
Vidensspredning/ Forankring	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Flere mænd i sygeplejen' gjort til nationalt indsatsområde af DSR, som vil forestå samarbejde om emnet med Danske Regioner ▪ Rapport tilgængelig på Tænketanken viden om mænds hjemmeside ▪ Informations- og rekrutteringsmateriale koblet på Region Hovedstadens almindelige hjemmeside ▪ Omtale på Kvinfos hjemmeside ▪ Artikel i Dagbladet Politiken. Artikel/undersøgelse omtalt i Berlingske Tidendes businesssektion samt nyhedsudsendelser dagen efter ▪ Artikler i om projekt i Fagbladet Sygeplejersken ▪ Projekt blev fulgt af antropologistuderende med henblik på speciale om kønskultur blandt sygeplejersker.

* Den brede, organiserede erhvervspraktik introducerer erhvervspraktikanterne til alle stillingstyper på et hospital – sygeplejerske, læge, laborant osv. Denne vælges næsten udelukkende af piger. Drenge vælger såkaldte 'selvskafterpraktikker', hvor de via netværk kommer i praktik udelukkende som læge, hvorfor de intet kendskab får til sygeplejefaget i praksis.

BILAG 8

DUR – DRENGE UDDANNELSE ROSKILDE

'DUR - Dreng Uddannelse Roskilde' Roskilde Kommune	
Formål	Formålet med projekter er at øge antallet af drenge/unge mænd, der fuldfører en ungdomsuddannelse/videregående uddannelse ved at udvikle en tværfaglig og helhedsorienteret indsats. Overordnet er det ønsket, at projektet bidrager til at forebygge marginalisering af drenge/mænd.
Målgruppe	<p>PRIMÆR Drenge og unge mænd i folkeskolen, på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Særligt fokus på de grupper, der er i fare for ikke at gennemføre en uddannelse (socialt udsatte, uddannelsessvage etniske minoritetslever/unge med etnisk minoritetsbaggrund, unge i risikogruppen for frafald, som er i gang med en ungdomsuddannelse/påtænker at tage en kortere, mellemlang eller længere videregående uddannelse samt unge uden for uddannelsessystemet).</p> <p>SEKUNDÆR Professionelle der arbejder med målgruppen, såsom uddannelsesledere, lærere, skoleledere, kommunale medarbejdere, pædagoger, vejledere m.fl. Eksterne interessenter (Børnerådet).</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indledningsvist samarbejde med EVA og Børnerådet om projektdesign (før deltagelse i pulje) ▪ Udvælgelse af fokusområder (fire indgår i puljen) ▪ Udvælgelse af 32 eksperimentelle forløb på baggrund af pilotfase ▪ Workshopforløb for udviklingsgrupper i samarbejde med Børnerådet ▪ Seminarække med erfaringsudvekslinger ▪ Forskningsbaseret evaluering af de fire fokusområder (via tilknyttet forskergruppe fra RUC) ▪ Dataindsamling, bl.a. fokusgruppeinterviews (via forskergruppe fra RUC i projektet) og spørgeskemaundersøgelse blandt 4.800 unge i Roskilde (via Børnerådets 'Børnepanelundersøgelse') ▪ Oprettelse af projekthjemmeside ▪ Afholdelse af afslutningskonference.
Resultater	GENNEMFØRT
Vidensspredning/ Forankring	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Øget viden om samt implementering af virkningsfulde fastholdelsestiltag ▪ Videoklip om forløb ▪ 2 x 4 forskningsrapporter om hvert fokusområde – midtvejs og afsluttende ▪ Hjemmeside ▪ Blog ▪ Konference (ultimo april 2014) ▪ 2 x 4 rapporter ▪ Forskningsgruppe – grundlag for videre forskning ▪ Hjemmeside og blog med bl.a. videoklip ▪ Implementering på uddannelsesinstitutioner via praktikere og ledelse som en del af projektdesign ▪ Omtale i diverse medier ▪ Afsluttende konference – alle landets kommuner indbudt via tidsskriftet Danske Kommuner ▪ Oplæg i flere kommuner, ministerium (BLIS) og KL.

BILAG 9 RUM FOR MÆND?

'Rum for mænd?'	
Roskilde Universitet, Institut for Pædagogik og Psykologi	
Formål	Formålet med projektet er at skabe forskningsforankret og praksisnær viden om, hvilke kønnede udfordringer drenge/unge mænd i (sjællandske) udkantsområder oplever i forhold til valg og deltagelse i (erhvervs)uddannelser, og hvordan dette spiller sammen med identitetsprocesser. Projekter er en del af projektet ULE – Unges Læreprocesser i og omkring Erhvervsuddannelser i sjællandske udkantsområder. Overordnet er det ønsket, at projektet bidrager til at forebygge marginalisering af drenge/mænd.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Lærere, kommunale medarbejdere og andre professionelle.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE: Unge, især drenge/unge mænd i og omkring erhvervsuddannelser i sjællandske udkantsområder.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ I alt 14 workshops og temadage med forskere/praktikere/unge selv – udvikling af tiltag ▪ Dataindsamling via deltagerobservationer – hvordan italesættes køn, når relevante tiltag udvikles? ▪ Afprøvning af tiltag ad flere omgang ▪ Interviews om kønnede identitetsprocesser ▪ Fælles analyse og oversættelse til andre kontekster ▪ Afholdelse af temadag ▪ Udarbejdelse af forskningsartikler om emnet ▪ Udarbejdelse af konferencebidrag.
Resultater	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vidensgrundlag om samspillet mellem køn og uddannelse: fx at fastholdelsestiltag bør rettes mod alle elever uanset køn for at være virkningsfulde, sundhedstiltag ▪ 9 videnskabelige artikler om emnet ▪ 17 konferencebidrag/oplæg om emnet. <p>IKKE GENNEMFØRT (ENDNU)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Forskningsartikler i antologi om inklusion af mænd i uddannelse ▪ Forskningsartikler i antologi om udsatte unge ▪ Forskningspræsentationer ved nordisk konferencer om forskning i mænd og maskuliniteter (juni 2014) ▪ Præsentation ved temaarrangementer i deltagende erhvervsskoler og kommuner ▪ Vidensopsamling – videnoversigt om samspil mellem køn og uddannelse (juni 2014) ▪ Forskningsrapport (maj 2014) ▪ Case- og idékatalog (maj 2014)
Vidensspredning/ Forankring	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Videre forskning i emnet ▪ Integration af nogle udviklede tiltag på deltagende erhvervsskoler/kommuner. ▪ Rapport (maj 2014) ▪ Videnskabelige artikler ▪ Konferencebidrag ▪ Idékatalog (maj 2014).

BILAG 10

MENING, FASTHOLDELSE OG RETNING

'Mening, fastholdelse og retning' VUC Djursland	
Formål	Formålet med projektet er at udvikle viden, redskaber og indsatser, der nedbringer fravær- og frafaldsprocenten blandt kursister på VUC. Overordnet er det ønsket, at projektet bidrager til at forebygge marginalisering af udsatte unge.
Målgruppe	<p>PRIMÆR MÅLGRUPPE Undervisere og andre professionelle på området.</p> <p>SEKUNDÆR MÅLGRUPPE Unge, frafaldstruede mænd og kvinder på VUC.</p>
Aktiviteter	<p>GENNEMFØRT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ændring af introhold som følge af lovændring – fra 12 ugers basisforløb til AVU basis + G ▪ Afholdelse af temadage om målgruppen sammen med UU ▪ Etablering af tættere samarbejde med UU og jobcentre ▪ Udarbejdelse af fastholdelses- og fraværstrategi ▪ Grundig og detaljeret registrering af fravær og opfølgning herpå ▪ Ansættelse af fastholdeskonsulent – gennemførelse af pædagogiske/didaktiske fastholdelsesaktiviteter ▪ Tilfredshedsundersøgelse blandt kursister ▪ Screening af nye kursister for ordblindhed.
Resultater	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedbringelse af fravær blandt kursister ▪ Øget trivsel blandt kursister ▪ Rapport ▪ Ny fastholdelses- og fraværstrategi ▪ Tættere samarbejde med UU, studievejledning og jobcentre. Jobcentermedarbejder(e) forankret på matrikel ▪ Bedre overblik over frafald- og fraværstendenser. ▪ Etablering af såkaldt fleksklasse for at imødekomme udfordringer med krav om løbende optag ▪ Strategi ift. kursister, der må stoppe på skolen – visiteres nu videre til andet tilbud frem for 'ingenting' ▪ Forbedrede resultater ved afgangseksamen.
Vidensspredning/ Forankring	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Temadage med UU fortsættes da stor succes ▪ Rapport ▪ Bedre henvisning til fx ordblindeundervisning ▪ Fortsættelse af fastholdelsestiltag, muligvis i samme form afhængigt af midler.